

PROVES D'ACCÉS A FACULTATS, ESCOLES TÈCNiques SUPERIORS I COL·LEGIS UNIVERSITARIS
PRUEBAS DE ACCESO A FACULTADES, ESCUELAS TÉCNICAS SUPERIORES Y COLEGIOS UNIVERSITARIOS

CONVOCATÒRIA DE SETEMBRE 2005

CONVOCATORIA DE SEPTIEMBRE 2005

MODALITAT DEL BATXILLERAT (LOGSE): TOTES
MODALIDAD DEL BACHILLERATO (LOGSE): TODAS

IMPORTANT / IMPORTANTE

1r Exercici 1º. Ejercicio	FILOSOFIA II FILOSOFÍA II	Comuna Común	90 minuts 90 minutos
Barem: / Baremo: L'alumne/a comentarà, dins de l'opció que trie, el text de l'autor que ha treballat a classe.			
Qüestions: 1ª ... fins 2,5 punts; 2ª ... fins 2,5 punts.			
Redacció: ... fins 5 punts.			

**OPCIÓ PRIMERA
TEXT I**

— Doncs, aquest quadre, vaig fer jo, estimat Glaucó, cal aplicar-lo, tot ell, al que havíem dit abans, bo i comparant aquest àmbit que apareix a la vista amb l'habitable de la presó, i la llum del foc d'allí amb el poder del sol; la pujada cap a dalt i la contemplació del d'allí dalt, si poses que és com l'ascensió de l'ànima cap a la regió intel·ligible no t'erraràs, almenys de com jo ho espero, ja que vols sentir-ho. Si s'escau que és vera aquesta meua opinió, déu ho sap, però a mi el que em sembla m'ho sembla així: en el món intel·ligible, l'última idea que es veu, i amb prou feines, és la del bé, i d'haver-la vista cal concloure que ella és arreu la causa de tot el recte i el bell; que ha parit, en el món que es veu, la llum i l'amo de la llum, que en el món intel·ligible és ella la mestressa que produeix la veritat i el coneixement, i que és a ella que cal que vegi qui ha d'obrar assenyadament, privadament i pública.

— Hi estic d'acord, va dir, també jo, almenys tant com m'és possible.

— Vinga, doncs, vaig fer jo, estigues també d'acord en això i no t'estranyis que els que han arribat allí no vulguin ocupar-se d'obres humanes sinó que llurs ànimes maldin per passar el temps allí dalt. Car és natural qui sigui així, tant com és així en el quadre que ha estat explicat abans.

— Sí que n'és, de natural, va dir.

— ¿I què? ¿Que penses que és cap meravella, vaig fer jo, que un que ve de la contemplació de les coses divines a les humanes ho faci tot malament, amb torpor, i es mostri del tot ridícul quan encara no hi veu bé i abans d'haver-se avesat prou a l'ombra en què es troba, si és forçat, en els tribunals o on sigui, a mantenir un debat sobre les ombres del just o sobre les figures de les quals són ombres i a discutir sobre aquest tema situant-se en la concepció que en tenen els que no han vist mai directament la justícia?

— No, no penso pas que sigui cap meravella, va dir.

— Ans algú que tingui seny, vaig fer jo, ha de recordar que els transtorns dels ulls són de dues menes i que tenen dues causes, tant el passar de la llum a l'ombra com de l'ombra a la llum. I, calculant que això mateix s'esdevé a propòsit de l'ànima, quan en vegi una d'agitada i incapaç de veure-hi, no ha d'esclafir a riure desenraonadament sinó que ha de considerar si no és que està en ombres, desavesada,

perquè arriba d'una vida de més clara visió, es troba plena d'un esclat més radiant. I així, que tingui l'una per feliç pel que ha patit i viscut i que compadeixi l'altra, de la qual, si vol enriure-se'n, menys ridícul fóra que s'enriugués d'ella que no pas de la que ve de dalt, de la llum.

— I ben a mida, va dir, que va el que dius (PLATÓ, *La República*, 517b-518b).

QÜESTIONS:

1. Explique l'alumne/a el concepte de «bé» a partir de la metàfora del sol.
2. Per què l'home pot sentir-se ridícul al discutir en els tribunals o en la vida quotidiana, segons l'argument de Plató en el text?

REDACCIÓ: Graus de realitat i graus de coneixement en la teoria de les Idees de Plató.

OPCIÓ PRIMERA

TEXT II

I la contemplació, àdhuc, semblaria talment l'única activitat que és desitjable per ella mateixa: d'ella, en efecte, res no en resulta que no sigui el fet de contemplar, mentre que, del que és dut a la pràctica, sempre, més o menys, obtenim algun resultat més enllà de la praxi. Sembla que la felicitat rau en el lleure, en el sentit que treballem sense lleure per a tenir-ne, tal com fem la guerra per a conservar la pau. De les virtuts pràctiques, és en els afers de la ciutat o de la guerra on rau l'activitat; tot el que és dut a la pràctica en política i guerra sembla que no és lleure; i en guerra ben del tot, car ningú no escull guerrear per guerrear ni prepara de grat una guerra: semblaria ben del tot un assassí sanguinari, qui es fés enemics els amics perquè hi hagués batalles i morts. I també la del polític és una activitat que no és de lleure, i, més enllà d'ocupar-se dels afers de la ciutat, el polític, obté resultats com el poder i honors —o la felicitat, per a ell i per als ciutadans: la mena de felicitat, però, que cerquem, i que és diferent de la política. Si del que és dut a la pràctica segons virtut les activitats polítiques i de la guerra van al davant per bellesa i magnitud, i són no de lleure i tendeixen cap a un fi i no són escollides per elles mateixes; si l'activitat de la intel·ligència per aplicació sembla ser diferent, contemplativa com és, i no tendir a cap fi fora d'ella mateixa i tenir un plaer propi (ella mateixa n'acreeix l'activitat); si és palès que a aquesta activitat corresponen l'autosuficiència i el lleure i ser tan incansable com és possible a un home, i tota la resta del que fa part dels atributs del benaventurós, aleshores aquesta fóra la completa felicitat de l'home, si la llargària de la vida que prenia era completa, aixó sí, car, del relatiu a la felicitat, res no hi ha incomplet. Una vida així valdria força més que una vida humana, perquè el valor de la vida humana no està en el fet de ser home sinó en el que hi ha en ella de diví. Hi ha una difèrença, doncs, d'això diví al compost que és l'home: tan considerable com la que hi ha entre aquesta activitat i les altres virtuts; i així, si comparada amb l'home la intel·ligència és divina, també la vida de la intel·ligència és divina comparada amb la vida humana. Cal que no estiguem d'acord amb els que lloen el fet de, essent l'home un home, pensar com un home, oi més com un mortal, essent mortal, ans, tant com el ser home accepti, cal viure una vida immortal, val a dir, fer-ho tot de cara a viure segons els més alts valors d'una vida immortal. Perquè, això que diem, si no té gaire gruix, supera de molt tota la resta pels seus mitjans i en honor. Fins podria semblar que és cadascú de nosaltres, això, almenys allò que hi ha de millor que ens senyoreja. Certament, resultaria fora de lloc que algú escollís de viure no la pròpia vida sinó la d'algú altre. El que dèiem abans s'acordarà amb això d'ara, perquè allò que per natura és propi de cadascú és el que més pot en cadascú i li és més plaent: i a l'home, doncs, la vida segons intel·ligència, si l'home, justament, és més que res intel·ligència; aquesta vida, per tant, és la més feliç" (ARISTÒTIL, *Ètica a Nicòmac*, 1177b-1178a8).

QÜESTIONS:

1. Analitze l'alumne/a el significat que tenen en el text els conceptes de «fi» i «felicitat (eudaimonía)» segons Aristòtil.
2. Reconstruesca l'alumne/a el raonament que condueix Aristòtil a establir que per a l'home la vida conforme a la intel·ligència és la més feliç.

REDACCIÓ: Ètica i política en Aristòtil.

OPCIÓ SEGONA

TEXT I

Pensem una vegada més, sobretot en la formació dels conceptes: tota paraula esdevé immediatament concepte pel fet que justament no ha de servir de record a la vivència originària, única i del tot individualitzada gràcies a la qual es va formar, sinó que ha d'anar bé alhora per a incomptables vivències més o menys semblants —això és, mai no idèntiques parlant estrictament—, i per consegüent ha de ser apropiada per a casos netament diferents. Tot concepte sorgeix de la igualació d'allò desigual. Tan cert com que una fulla mai no és del tot igual que una altra, així mateix és ben cert que el concepte de fulla s'ha format mitjançant la renúncia arbitrària a aquestes diferències individuals, mitjançant un oblit d'allò distintiu, i aleshores provoca la representació, com si en la natura, a més de les fulles, hi haguera quelcom que fóra la «fulla», més o menys una forma primordial segons la qual totes les fulles hagueren estat teixides, dibuixades, compassades, acolorides, arriades, pintades, però per mans inhàbils, de manera que cap exemplar no haguera resultat correcte i digne de confiança com a reproducció fidel de la forma primordial. Nosaltres anomenem honrat un ésser humà; «per què avui ha actuat tan honradament?», ens demanem. La nostra resposta sol ser la següent: per la seua honradesa. L'honradesa! Això vol dir, novament: la fulla és la causa de les fulles. Ben cert, no sabem absolutament res sobre una qualitat essencial anomenada honradesa, però bé que en sabem prou sobre nombroses accions individualitzades, desiguals per tant, que nosaltres igualem mitjançant l'omissió d'allò desigual i que aleshores designem com a accions honrades; finalment, formulem des d'elles una *qualitas occulta* amb el nom d'«honradesa».

El fet de passar per alt allò individual i allò real ens lliura el concepte, i també la forma, mentre que la natura no coneix formes ni conceptes, ni tampoc, per tant, cap mena de gènere, sinó solament una X inaccessible i indefinible per a nosaltres. Perquè també la contraposició que fem entre l'individu i el gènere és antropomòrfica i no prové de l'essència de les coses, encara que nosaltres tampoc no gosem dir que no li correspon: perquè això seria una afirmació dogmàtica i, com a tal, tan indemostrable com el seu contrari (NIETZSCHE, *Sobre veritat i mentida en sentit extramoral*, I).

QÜESTIONS:

1. Explique l'alumne/a el significat dels termes: «concepte» i «forma primordial».
2. Per què conclou Nietzsche afirmant que l'oposició que fem entre «individu» i «gènere» és antropomòrfica? Per què aquesta distinció ni pot afirmar-se ni pot negar-se?

REDACCIÓ: El llenguatge com a sistema de metàfores segons Nietzsche.

OPCIÓ SEGONA

TEXT II

La burgesia ha jugat en la història un paper altament revolucionari.

La burgesia, allà on arribà al poder, destruí el conjunt de relacions feudals, patriarcals i idíl·liques. Ha trencat sense contemplacions els complicats vincles feudals mitjançant els quals els homes estaven lligats als seus superiors naturals sense deixar altre vincle entre els homes sinó el pur interès, el despietat “passar comptes trinco-trinco”. Ha ofegat en les aigües gelades del càlcul egoista l’èxtasi sagrat del fanatisme pietós, de l’entusiasme cavalleresc i del sentimentalisme petit burgès. Ha dissolt la dignitat personal en el valor de canvi i ha substituït les nombroses llibertats garantitzades i legítimes per *una* cínica llibertat de comerç. En una paraula, ha substituït l’explotació amagada sota il·lusions religioses i polítiques per l’explotació oberta, descarada, directa i eixarraïda.

La burgesia ha despul·lat de la seua aparença sagrada totes les activitats fins aleshores respectades i considerades amb pietós temor. Ha convertit el metge, l’advocat, el capellà, el poeta, l’home de ciència en treballadors a sou al seu servei. Ha esquinçat el vel sentimental i tranquil·litzador de les relacions familiars i les ha reduït a pura relació de diners.

La burgesia ha desemmascarat que la manifestació de força brutal tan admirada pels reaccionaris en l’edat mitjana troba el seu adient complement en la droperia més indolent. En primer lloc ha demostrat el que pot aconseguir l’activitat dels homes. Ha realitzat meravelles ben diferents que les piràmides egípcies, els aqüeductes romans i les catedrals gòtiques, ha dut a terme empreses ben diferents de les migracions dels pobles i les croades.

La burgesia només pot existir revolucionant contínuament els instruments de producció, és a dir, les relacions de producció, és a dir, totes les relacions socials. En canvi, el manteniment invariable de l’antic mode de producció era la condició d’existència primera de totes les anteriors classes industrials. La constant transformació de la producció, el trasbals ininterromput de totes les condicions socials, la perpètua inseguretat i moviment caracteritzen l’època de la burgesia des dels seus inicis. Es dissolen totes les relacions fixes, rovellades, junt amb les seves seqüeles de representacions i visions venerables i les recent configurades envelleixen abans de corporitzar-se. S’evapora tot el que és estamental i estable, és profanat tot el que és sagrat i, finalment, els homes es veuen forçats a encarar-se fredament amb la seva posició en la vida, amb les seves mútues relacions. (**K. MARX i F. ENGELS**, *El manifest comunista*).

QÜESTIONS:

1. Analitze l’alumne/a el significat d’«instruments de producció», «relacions de producció» i «relacions socials».
2. Reconstruesca l’alumne/a l’argument de Marx i Engels que els porta a concloure: “S’evapora tot el que és estamental i estable, és profanat tot el que és sagrat i, finalment, els homes es veuen forçats a encarar-se fredament amb la seva posició en la vida, amb les seves mútues relacions”.

REDACCIÓ: El concepte d’història en Marx.